

A német nemzetiségi/kisebbségi óvodai nevelésről, iskolai oktatásról szóló jogszabályok

(2009. szeptember 1.)

1. A kisebbségi közoktatási intézmény

1.1. Kisebbségi intézménynek minősül a közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény 121. § (6) bekezdés alapján az a közoktatási intézmény, amelynek

- alapító okirata tartalmazza a kisebbségi feladatok ellátását,
- e feladatokat az intézmény ténylegesen ellátja és
- a gyermekek/tanulók legalább huszonöt százaléka részt vesz a kisebbségi óvodai nevelésben vagy iskolai oktatásban.

1.2.1. A kisebbségi óvoda lehet anyanyelvű vagy kétnyelvű. [v.ö. 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelethez kiadott 1. sz. melléklet - A nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve]

- Anyanyelvű nevelés: Az óvodai élet egésze kizárólag a kisebbség nyelvén zajlik. (Evvel a formával a magyarországi németek nem rendelkeznek.)
- Kétnyelvű óvoda: A gyermekek óvodai életét jellemzően a kisebbség nyelvén kell szervezni. Kíváncsi, hogy a hangsúly a kisebbség nyelvének a fejlesztésére helyeződjék. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek ismerjék és használják a kisebbség nyelvét (tájnyelvét).

1.2.2. A német kisebbségi óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában, ill. annak óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart. [v.ö. Ktv. 8. § (2)]

1.3. A nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve [v.ö. 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelethez 2. sz. melléklet] a következő iskolatípusokat és oktatási formákat különbözteti meg:

- anyanyelvű iskola,
- kétnyelvű iskola,
- nyelvoktató iskola,
- kiegészítő kisebbségi oktatás.

1.3.1. Az anyanyelvű iskolában a tanítás nyelve – a magyar nyelv és irodalom tantárgy kivételével – a kisebbség nyelve. Ezzel az oktatási formával a magyarországi németek nem rendelkeznek.

1.3.2. A kétnyelvű iskolában a magyar nyelv és irodalom kivételével bármely tantárgy tanítható a kisebbség nyelvén. A tannyelvet az iskola határozza meg pedagógiai programjában. Ez évfolyamonként eltérő lehet. Kikötés, hogy legalább 3 tantárgyat - az anyanyelv (kisebbség nyelve) és irodalom tantárgy kivételével - ezen a nyelven kell tanítani a heti kötelező órakeret minimum 50 százalékában.

1.3.3. A nyelvoktató iskola hagyományos (heti 5 óra) és bővített formában szervezhető. Mind a hagyományos, mind a bővített formában a tanítás nyelve a magyar, az anyanyelv (kisebbség nyelve) és irodalom oktatása az első évfolyamtól kezdve tanítási óra keretében zajlik.

1.3.4. A bővített formában a hagyományos nyelvoktatáson túlmenően egyidejűleg legalább 3 tantárgy (szaktárgy) kisebbség nyelvén történő tanulását lehetővé kell tenni. Biztosítani kell, hogy a kisebbség nyelvén tanított szaktárgyak valamint az anyanyelv (kisebbség nyelve) és irodalom legalább 35%-át tegye ki a heti teljes óraszámnak.

1.3.5. Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik és a 8. évfolyam végéig tart. [v.ö. Ktv. 8. § (3)] Az oktatás megszervezésénél figyelembe kell venni a kisebbségi iskolai oktatás irányelvét is. [v.ö. Ktv. 8/B. § (1)]

1.3.6. Az iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakaszán belül az egyes iskolai évfolyamok tananyaga és követelményei egymásra épülnek. [Ktv. 8. § (5)]

1.3.7. Az előzőkben felsorolt iskolatípusok mindegyikében kötelező tartalomként jelenik meg a német kisebbségi népismeret, melynek tanítása vagy önálló tantárgyként, vagy a Nemzeti alaptanterv műveltségi területeibe, a különféle iskolai tantárgyakba integráltan folyik. Oktatása az első évfolyamtól kezdődik.

1.3.8. Ha az ugyanazon nemzeti kisebbséghez tartozó tanulók létszáma nem teszi lehetővé, hogy egy településen belül a kisebbségi oktatást megszervezzék, kiegészítő kisebbségi oktatás szervezésére van lehetőség. [v.ö. 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól 43. § (4) ill.); Ktv. 86. § (6)]

1.3.9. A kiegészítő kisebbségi oktatást a nyelvoktató német kisebbségi oktatás követelményei szerint kell megszervezni. A tanuló kérelmére a kiegészítő német kisebbségi oktatásban szerzett osztályzatait az iskolai tanulmányaiba be kell számítani. [v.ö. A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rend. 39/B. § (1)- (6)].

2. A német kisebbségi óvodai nevelés, iskolai oktatás biztosítása

2.1. A községi, a városi, a fővárosi kerületi és a megyei jogú városi önkormányzat köteles gondoskodni a kisebbség által lakott településen a kisebbséghez tartozók óvodai neveléséről és általános iskolai neveléséről és oktatásáról. [v.ö. Ktv. 86. § (1)] A feladatellátásra köteles helyi önkormányzatot a *helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény* valamint a közoktatási törvény rendelkezései alapján lehet meghatározni.

2.2. Miután a helyi önkormányzatokat a hatályos törvények nem intézményfenntartásra, hanem szolgáltatás nyújtására kötelezik, választási lehetőségük van a tekintetben, hogy a közoktatással összefüggő feladatokat milyen megoldással oldják meg:

- saját intézmény fenntartásával, működtetésével,
- másik önkormányzattal kötött társulás keretében,
- közoktatási megállapodás megkötésével nem helyi önkormányzati intézményfenntartó bevonásával.

2.3. A nevelést, ill. iskolai oktatást a települési önkormányzat 8 szülő kezdeményezésére köteles biztosítani, amennyiben az óvodai csoport, iskolai osztály a közoktatásról szóló törvény rendelkezései alapján megszervezhető. [v.ö. Nek. tv. 43. §. (4)]

2.4. A német kisebbségi osztály, óvodai csoport megszervezése kötelező, ha a szülői igények alapján legalább 8 azonos korcsoportú gyermekből álló osztály, óvodai csoport, vagy minimum nyolc főből álló összevont iskolai osztály, vagy legfeljebb 3 évfolyamból álló

összevont osztály hozható létre. [v.ö. Ktv. 3. sz. melléklet, II. Az osztályok, csoportok szervezéséről, 2. pont]

2.5. A kötelező önkormányzati feladatok ellátásában a német kisebbségi önkormányzatok is közreműködhetnek. [v.ö. Nek. tv. 47. § (1)]

2.6. A települési, területi német kisebbségi önkormányzat, az országos német kisebbségi önkormányzat közoktatási intézményt létesíthet és tarthat fenn, ill. átveheti már működő intézmények fenntartói jogát. [v.ö. Nek. tv. 47. § (2) bek.; Ktv. 3. § (2) és 37. § (10) bek.]

2.7. A német kisebbségi önkormányzat a települési önkormányzattal közoktatási megállapodást köthet közoktatási intézmény fenntartói jogának átvételére. Az átvétel a közoktatási törvényben meghatározottak szerint történik. [v.ö. Nek. tv. 47. § (3)]

2.8. Az országos német kisebbségi önkormányzat megkeresésére az intézményt fenntartó helyi önkormányzat köteles átadni annak a térségi, illetve országos feladatot ellátó iskolának vagy kollégiumnak a fenntartói jogát, amelyik alapító okirata alapján német kisebbségi feladatot lát el, ha minden tanuló részt vesz a német kisebbségi oktatásban. [v.ö. Nek. tv. 47. § (4)]

2.9. A helyi önkormányzat, amennyiben a tulajdonában, fenntartásában lévő közoktatási intézmény tulajdoni, fenntartói jogát az országos német kisebbségi önkormányzatnak átengedi, köteles a Ktv. 81. § (3)-(4) bekezdésben foglaltak szerint közoktatási megállapodást kötni. [v.ö. Ktv. 81. § (10)]

3. Az óvodai nevelés, iskolai oktatás megszervezésének, bevezetésének lépései

3.1. A szülők a közoktatási intézménynél bejelentik a német kisebbségi nevelés, oktatás bevezetése iránti igényt. Legalább nyolc gyermek szülőjének nyilatkoznia kell írásban. [v.ö. Nek. tv. 43. §. (4)]

3.2. Az intézmény továbbítja a fenntartó felé az igényt, kikéri a nevelőtestület/tantestület és a szülői munka-közösség véleményét.

3.3. A bevezetéshez a fenntartó a határozatok meghozatala előtt köteles beszerezni a helyi vagy területi német kisebbségi önkormányzat, térségi és országos feladatot ellátó közoktatási intézmény esetén az országos német kisebbségi önkormányzat egyetértését. Amennyiben a településen nem működik német kisebbségi önkormányzat, az adott kisebbség helyi egyesületének a véleményét kell beszerezni. [v.ö. Ktv. 102. §. (12)]

Megjegyzés A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata Közgyűlése csak azon települések esetében támogatja újabb iskolák létesítését, ill. a német kisebbségi oktatás bevezetését, ahol nem csak a történelem során, hanem hagyományosan és bizonyíthatóan ma is élnek német nemzetiséghez tartozók, van német kisebbségi kulturális élet (egyesület, klub, kultúrcsoport stb.). [v.ö. MNOÖ 27/2005 (21.05.) sz. közgyűlési határozat]

3.4. Meg kell határozni, hogy az intézmény a német kisebbségi óvodai/iskolai irányelvben meghatározott német kisebbségi nevelési, ill. oktatási formák közül melyiket választja. (Az iskolában lehet párhuzamosan több formát is kínálni, pl. ugyanazon évfolyam A osztálya sima

magyar, B osztálya hagyományos vagy bővített nyelvoktató, C osztálya pedig kétnyelvű német kisebbségi oktatást folytat.)

3.5. Az alapító okiratot módosítani kell a fenntartóval. Be kell vezetni az alaptevékenységek közé, hogy az intézmény német kisebbségi/német kisebbségi nevelést, ill. nevelést-oktatást végez.

3.6. A pedagógiai programot át kell alakítani a német kisebbségi nevelés feladatai, az iskolai oktatás kerettantervben rögzített tartalmi követelményei szerint. A pedagógiai program német kisebbségi részét, a helyi tantervet magyar, ill. német nyelven is el kell készíteni.

3.7. Az elkészített programot/tantervet a fenntartó német kisebbségi közoktatási szakértővel véleményeztetni. A szakértőnek a következőket kell látnia:

- Az intézmény, ill. a település történetének rövid (kb. 1-1,5 oldalas) leírása,
- az intézmény alapító okirata,
- az iskolai pedagógiai programból az óraterv,
- azon tantárgyak ill. műveltségi területek felsorolása, amelyek keretében német kisebbségi ismeretek kerülnek átadásra,
- a német kisebbségi helyi tanterv évfolyamokra lebontva,
- a kisebbségi oktatásban részt vevő pedagógusok szakvégzettségét és nyelvtudását igazoló okiratok másolata.

3.8. A fenntartó beszerzi a helyi német kisebbségi önkormányzat egyetértését. Amennyiben az óvodát, iskolát olyan településen kívánják működtetni, ahol nem jött létre helyi német kisebbségi önkormányzat, illetve nincsen kisebbségi szószóló, a létesítéshez célszerű beszerezni az országos német kisebbségi önkormányzat támogató nyilatkozatát. E nyilatkozat, ill. annak igazolása, hogy az oktatási intézmény német kisebbségi feladatot lát el, a kiegészítő normatív támogatás (un. német kisebbségi fejkvóta) igényléséhez szükséges. *[lásd 2008. évi CII. Törvény a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről, 3.sz. melléklet, Kiegészítő szabályok 10. pont j) bekezdés]*

3.9. A fenntartó a német kisebbségi önkormányzat egyetértésének beszerzése után testületileg szavazás útján nyilatkozik a német kisebbségi nevelés, ill. oktatás bevezetéséről.

3.10. A német kisebbségi oktatás bevezetése csak felmenő rendszerben, vagyis az 1. évfolyamtól indulva lehetséges. *[v.ö. Ktv. 51. § (1) bekezdés]* A szülő így már az iskolaválasztásnál megismerkedhet az oktatás-nevelés egész folyamatával, a követelményrendszerrel. Ez biztosítja, hogy a tanuló tudásának az értékelése során csak az kérhető számon, ami a pedagógiai programban, helyi tantervben szerepel.

4. Közoktatási intézmény átszervezése, megszüntetése

4.1. A *Ktv. 121. §-a (1) bekezdésének 15. pontja* szerint intézmény átszervezésnek minősül minden olyan fenntartói döntés, amelynek következtében az alapító okirat meghatározott elemeit módosítani kell. Az alapító okirat kötelező elemeit a *Ktv. 37. §-ának (5) bekezdése* határozza meg.

Az átszervezéssel összefüggő eljárási rendelkezéseket kell alkalmazni, ha az alapító okiratban a következő adatokat meg kell változtatni:

- intézmény típusa,

- alaptevékenysége, nemzeti, etnikai német kisebbségi és más feladata,
- tagintézménye,
- feladat-ellátást szolgáló vagyon, vagyon feletti rendelkezési jog,
- intézmény székhelyének és valamennyi telephelyének címe,
- felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám,
- tagozat megnevezése,
- iskola esetén az évfolyamok száma.

4.2. Minden olyan esetben, amikor a fenntartó változtatni kíván a közoktatási intézmény típusán, három kérdésben kell döntésre jutnia: az ellátott feladatokban, a szervezeti felépítésben és a működés rendjében.

4.3. A helyi önkormányzat a közoktatási intézményét - részben vagy egészben - akkor szüntetheti meg, akkor szervezheti át, ha az adott tevékenységről, szolgáltatásról továbbra is megfelelő színvonalon gondoskodik oly módon, hogy annak igénybevétele a gyermeknek, tanulónak, szülőnek nem jelent aránytalan terhet. Ennek eldöntéséhez be kell szerezni a fővárosi, megyei önkormányzat szakvéleményét. *[v.ö. Ktv. 88. § (6)]*

4.4. Német kisebbségi közoktatási intézmény átszervezése, megszüntetése csak a helyi német kisebbségi önkormányzat, térségi és országos feladatot ellátó közoktatási intézmény esetén az országos német kisebbségi önkormányzat egyetértésével lehetséges. *[v.ö. Ktv. 102. §. (12)]*

4.5. A német kisebbségi feladatok ellátásában közreműködő közoktatási intézmény átszervezéséhez, megszüntetéséhez nem elégséges beszerezni a helyi német kisebbségi önkormányzat egyetértését, emellett szükség van az országos német kisebbségi önkormányzat véleményének a megismerésére is. *[v.ö. Ktv. 88. § (12) bek.]*

4.6. Ha a fenntartó német kisebbségi intézményét egy nem német kisebbségi közoktatási intézménnyel vonja össze, és így intézményi szinten a német kisebbségi oktatásban részt vevő gyermekek, tanulók száma nem éri el az intézményi összlétszám 25%-át, akkor az intézmény a továbbiakban már nem német kisebbségi intézmény. Többcélú, ill. tagintézménnyel rendelkező közoktatási intézmény esetén a nemzeti német kisebbségi feladatok ellátásában való részvételt intézményegységenként, ill. tagintézményenként kell vizsgálni. Ha az intézményegység, illetve a tagintézmény tanulólétszámának legalább 25 %-a részt vesz a német kisebbségi oktatásban, akkor az német kisebbségi intézménynek minősül. A német kisebbségi feladatok ellátásában részt vevő intézményegység, illetve tagintézmény tekintetében a helyi német kisebbségi önkormányzatot megilletik mindazok a jogok, amelyeket *Ktv.* rendelkezései alapján a német kisebbségi feladatok ellátásában közreműködő közoktatási intézmény tekintetében gyakorolhat. *[vö. Ktv. 121. § (6) bek.]*

4.7. Intézmény átszervezésére, bezárására a nevelési év, a tanítási év zavartalanságának a biztosítása érdekében csak nyári szünetben kerülhet sor. Szorgalmi időben az iskola, kollégium, óvoda feladatainak a megváltoztatása, iskolai osztály, kollégiumi csoport, óvodai csoport átszervezése és megszüntetése tilos. *[v.ö. Ktv. 102. § (9) pont a)-c) bek.]*

4.8. A fenntartó legkésőbb az intézkedés tervezett végrehajtása évének március utolsó munkanapjáig hozhat a nevelési-oktatási intézmény átszervezésével, fenntartói jogának átadásával, megszüntetésével összefüggő döntést. *[v.ö. Ktv. 102. §. (11)]*

5. A német kisebbségi önkormányzat egyetértésének, ill. véleményének beszerzése

5.1. A helyi német kisebbségi hagyományápolás és kultúra, valamint a kollektív nyelvhasználat, a kétnyelvű német kisebbségi óvodai nevelés, a kisebbségi iskolai nevelés, oktatás kérdéskörére kiterjedő helyi önkormányzati döntés meghozatalára csak az érintett települési német kisebbségi önkormányzat egyetértésével kerülhet sor. *[Nek. tv. 28. § (1),(2); Ktv. 102. § (12) bek.]*

5.2. Az egyetértési jog gyakorlására a döntést hozó kezdeményezésének kézhezvételétől számított harminc napon belül van lehetőség. Az említett határidő elmulasztása jogvesztő. *[v.ö. Ktv. 102. § (13) bek.]*

5.3. Német kisebbségi közoktatási intézmény fenntartója az alábbi esetekben a határozatok meghozatala előtt köteles beszerezni a helyi vagy területi német kisebbségi önkormányzat, térségi és országos feladatot ellátó közoktatási intézmény esetén az országos német kisebbségi önkormányzat egyetértését:

- települési önkormányzati rendelet megalkotása, amennyiben az a német kisebbségi lakosságot e minőségében érinti.
- intézmény létesítése, megszüntetése, tevékenységi körének módosítása,
- nevének megállapítása,
- költségvetésének meghatározása és módosítása,
- az intézményben folyó szakmai munka értékelése,
- a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyása,
- az intézmény nevelési programjának, pedagógiai programjának és ezen belül helyi tantervének, pedagógiai-művelődési programjának, intézményi minőségirányítási programjának jóváhagyása és végrehajtásának értékelése,
- az intézmény vezetőjének megbízása és megbízásának visszavonása *[v.ö. Nek. tv. 28. § (1)és (2); Ktv.102. §. (12)],*
- felvételi körzet meghatározása *[v.ö. Ktv. 90. § (4) bek.],*
- intézményhálózat-működtetési és –fejlesztési terv. *[v.ö. Ktv. 85. § (4)]*

5.4. Német kisebbségi intézmény

- létesítése,
- megszüntetése,
- tevékenységi körének módosítása,
- nevének megállapítása,
- költségvetésének meghatározása és módosítása,
- az intézményben folyó szakmai munka értékelése,
- a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyása,
- az intézmény nevelési programjának, pedagógiai programjának, pedagógiai-művelődési programjának, intézményi minőségirányítási programjának jóváhagyása és végrehajtásának értékelése,
- az intézmény vezetőjének megbízása és megbízásának visszavonása

ügyében – a fenntartó megkeresésétől számított – harminc napon belül kell nyilatkozni. A határidőt egy alkalommal további harminc nappal meg lehet hosszabbítani. A meghosszabbított határidő elmulasztása jogvesztő. *[v.ö. Nek. tv. 28. § (3); Ktv. 102. §. (13)]*

5.5. Ha a települési német kisebbségi önkormányzat nem rendelkezik egyetértési joggal, ill. a településen nem működik német kisebbségi önkormányzat, a fenntartónak a közoktatási intézmény

- megszüntetésével,
- átszervezésével,
- feladatának megváltoztatásával,
- nevének megállapításával, költségvetésének meghatározásával és módosításával,
- vezetőjének megbízásával és megbízásának visszavonásával

összefüggő döntése előtt be kell szereznie – amennyiben a településen működik ilyen – az adott kisebbség helyi egyesületének véleményét.

A vélemény kialakításához minden olyan információt hozzáférhetővé kell tenni a véleményezési joggal rendelkezők részére, amely a fenntartói döntés meghozatalához rendelkezésére áll. A vélemény kialakításához - az információk hozzáférhetővé tételének napjától számítva - legalább tizenöt napot kell biztosítani az érdekeltek részére. [v.ö. Ktv. 102. § (3)]

5.6. A Ktv. 11. § (7) bekezdés szerint a törvényben meghatározott jogokat rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetőleg teljesíteni. A véleménynyilvánítási eljárás fontosabb feltételei a következők:

Mindenek előtt szükség van annak ismeretére, hogy milyen ügyben, milyen kérdésekben kell véleményt nyilvánítani. Ehhez biztosítani kell a lehetséges megoldások, elképzelések megismerését a véleménynyilvánításra jogosultak részére.

- A véleményezésre jogosultak számára biztosítani kell a betekintés lehetőségét minden olyan dokumentumba, amely kapcsolódik a fenntartói döntés-előkészítéséhez.
- Érdemi döntés meghozatalához időre van szükség. Lényeges elem, hogy megfelelő idő álljon rendelkezésre ahhoz, hogy a véleményezésre jogosultak által képviseltek megismerhessék és megvitathassák a fenntartói elképzeléseket.

5.7. A német kisebbségi önkormányzat döntése előkészítésének lényeges elemei:

- dokumentumok vizsgálata, áttekintése,
- a helyi németiség igényeinek és elvárásainak számbavétele valamint egybevetése a határozati javaslattal,
- annak mérlegelése, hogy a kirajzolódó megoldások végrehajtása összhangban áll-e a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól valamint a közoktatásról szóló törvényekben meghatározott követelményekkel.

5.8. Intézményalapítással összefüggő döntés előkészítéséhez a következő dokumentumokat célszerű megkérni a fenntartótól:

- A nevelési-oktatási intézmény alapító okiratát,
- pedagógiai programját,
- német kisebbségi helyi tantervét, továbbá
- mindazon okiratokat, amelyekből megállapítható, hogy a működés megkezdéséhez, a nevelő és oktató munkához szükséges személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak, illetve fokozatosan megteremthetők.

5.9. Egyetértés illeti meg a helyi német kisebbségi önkormányzatot az önkormányzat költségvetését megállapító rendelet megalkotásánál, amennyiben az a nemzeti, etnikai német kisebbségi nevelést és oktatást végző közoktatási intézmény költségvetését állapítja meg. [v.ö. Ktv. 102. § (12)]

5.10. Ha a német kisebbségi önkormányzat a közoktatásról szóló törvény szerinti jogával élve egyetértését nem adta meg, és további tizenöt napon belül az érdekeltek közötti egyeztetés nem vezetett eredményre, a konfliktuskezeléshez kilenc tagból álló bizottságot kell létrehozni.

- A bizottságba három-három tagot delegálhat a német kisebbségi önkormányzat, az Országos Német kisebbségi Bizottság, továbbá a fenntartó.
- Az Országos Német kisebbségi Bizottság az Országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértők közül választhatja ki a jelölteket.
- A bizottság döntését egyszerű szótöbbséggel hozza. A döntés az egyetértést pótolja.

A bizottság működési költsége azt terheli, akinek az egyetértés megszerzéséhez érdeke fűződik. A jelölt tagokat díjazás illeti meg, melynek összegét az OKB határozza meg, és az fizeti, akinek az egyetértés megszerzéséhez érdeke fűződik. [v.ö. *Nek. tv. 47/A. §; Ktv.102. § (13)*]

6. A német kisebbségi óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás alapidokumentumai, követelményrendszere

6.1. A német kisebbségi óvodában a munka helyi nevelési program alapján zajlik.

Az óvoda helyi nevelési programját

- az óvodai nevelés országos alapprogramja és
- a német kisebbségi óvodai irányelv figyelembe vételével készíti.

A program

- a nevelési alapelveket, célkitűzéseket,
- a gyermek személyiségének fejlődését biztosító nevelési feladatokat, tevékenységeket,
- a nyelvhasználati arányt, a magyarországi németiség kultúrája, a német nyelv ápolásával összefüggő feladatokat,
- a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit tartalmazza. [v.ö. *Ktv. 47. § a)-e)*]

Jóváhagyásában a helyi német kisebbségi önkormányzat egyetértési jogot gyakorol.

6.2. A kisebbségi iskolai oktatás, nevelés alapidokumentumai

- a Nemzeti alaptanterv (Nat),
- a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve,
- a német kisebbségi oktatás kerettanterve,
- a pedagógiai program, benne a nevelési program és a helyi tanterv.

6.2.1. A Nat tartalmazza a német kisebbségi nevelés-oktatás sajátos tantervi követelményeinek alapelveit. [v.ö. *Ktv. 8. § (11)*]

6.2.2. A kisebbségi iskolai oktatás irányelve a német nyelvi, ill. német nyelvű nevelés és oktatás formáinak valamint azok tartalmának megválasztásához ad alapot. Meghatározza a német nyelv és irodalom valamint német népismeret általános fejlesztési követelményeit, továbbá az oktatásukra biztosítandó órakeretet. [v.ö. *32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet, 2. sz. melléklet*]

6.2.3. A Nat-ban foglalt tartalmak teljesítését az oktatási miniszter által kiadott kerettantervek segítik.

6.2.4. Az iskola nevelő-oktató munkájának jellegét és tartalmát pedagógiai programja rögzíti. A pedagógiai program magában foglalja

- a nevelési programot és a helyi tantervet, továbbá
- a szakképzésben részt vevő iskolákban a szakmai programot.

A programot a tantestület hagyja jóvá és az a fenntartó hozzájárulásával válik hatályossá.

6.2.5. A helyi német kisebbségi tanterv a kisebbségi iskolai irányelv előírásainak [v.ö. Ktv. 8/B. § (1), ill. 243/2003. Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 2. § (4) bek.] valamint a német kisebbségi oktatás kerettanterve ajánlásainak a figyelembe vételével készül. Az oktatási formához igazodóan az első évfolyamtól felmenő rendszerben tartalmazza

- a célokat és feladatokat, valamint
- a követelményeket.

Meghatározza

- az anyanyelvi,
- történelmi,
- földrajzi,
- kultúra- és népismereti tananyagot,
- a német kisebbségi nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók részére a magyar nyelv és kultúra elsajátítását biztosító tananyagot, továbbá
- a kisebbséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő kisebbség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot. [v.ö. Ktv. 48. § (1) bek. b) pont]

Jóváhagyásában a helyi német kisebbségi önkormányzat egyetértési jogot gyakorol.

7. A tanuló heti kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozásainak a száma a kisebbségi iskolában

7.1. A közoktatásról szóló törvény előírása szerint a tanuló kötelező tanórai foglalkozása

- az első – harmadik évfolyamon a napi négy tanítási óránál,
- a negyedik - hatodik évfolyamon a napi négy vagy öt (heti átlagban négy és fél) tanítási óránál,
- a hetedik - nyolcadik évfolyamon napi öt tanítási óránál,
- a kilencedik - tizedik évfolyamon napi öt vagy hat (heti átlagban öt és fél) tanítási óránál,
- középiskolában a tizenegyedik évfolyamtól napi hat tanítási óránál nem lehet több. [v.ö. Ktv. 52. § (3)]

7.2. A kisebbségi iskolai oktatásban a fenti kötelező óraszámok tíz százalékkal növelhetők. [v.ö. Kt 52. § (4)]

7.3. A német nyelv és irodalom valamint a német népismeret heti/évi kötelező óraszámát a kisebbségi iskolai oktatás irányelve tartalmazza.

7.3.1. A kétnyelvű iskolában az első négy évfolyamon a német nyelv és irodalom, illetve a magyar nyelv és irodalom oktatására tantárgyanként összesen legalább 740-740 órát kell biztosítani. Az előírt tananyagok és óraszámok a két tantárgy és az évfolyamok között átcsoportosíthatók azzal a megkötéssel, hogy a 4. évfolyam végére az előírt tananyagot és meghatározott követelményeket teljesíteni kell. A felső évfolyamokon a német nyelv és irodalom óraszámja nem lehet kevesebb a magyar nyelv és irodalom óraszámánál.

7.3.2. A nyelvoktató iskolában a német nyelv és irodalomra a heti órakeretből legalább öt tanórát kell biztosítani. A német nyelv és irodalom oktatására meghatározott heti kötelező 5 tanóra időkerete az egyes évfolyamok, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható azzal a megkötéssel, hogy a kötelező tanórák száma egyetlen évfolyamon sem lehet kevesebb heti három óránál.

7.3.3. A kisebbségi óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban biztosítani kell a népismeret körébe tartozó ismeretanyag elsajátítását, így különösen a kisebbség és az anyaország történelmének, a kulturális értékeknek és hagyományoknak a megismerését. *[Nek. tv. 45. § (3)]*

Mind a kétnyelvű, mind a nyelvoktató típus esetében a népismeret oktatására az 1-4. évfolyamon legkevesebb évi 18 órát, a felsőbb évfolyamokon pedig legkevesebb évi 37 órát kell fordítani, függetlenül attól, hogy önálló tantárgyként vagy integráltan oktatják azt.

7.3.4. A készségtárgyakra előírt óraszámából évi 37 óra átcsoportosítható a német nyelv és irodalom vagy a népismeret oktatására.

7.3.5. A 4-8. évfolyamon az idegen nyelv, a 9-10. évfolyamon a második idegen nyelv oktatásához biztosított óraszám a német nyelv oktatására részben vagy egészben átcsoportosítható. *[v.ö. 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet, 2. sz. melléklet]*

7.4. A tantárgyválasztással, annak módosításával kapcsolatos eljárási kérdéseket a nevelési-oktatási intézmény házirendjében kell szabályozni. *[v.ö. 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 4/A. § (1) pont h) bek.]*

8. Német kisebbségi intézménybe történő felvétel, beiratkozás

8.1. A kisebbséghez tartozó gyermek a szülője döntésétől függően anyanyelvű, illetve anyanyelvi (anyanyelven és magyar nyelven folyó) vagy magyar nyelvű nevelésben, oktatásban vehet részt. *[v.ö. Nek. tv. 43. § (2)]*

8.2. Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra a községi, városi, fővárosi kerületi, megyei jogú városi önkormányzat által meghatározott időszakban kell beíratni. A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tenni. *[v.ö. Ktv. 66. § (9) pont]*

Fel kell hívni a tanulókat és a szülők figyelmét arra, hogy az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények csak többletmunka árán, nem kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetők. A beiratkozás ennek vállalását jelenti.

8.3. A kisebbséghez tartozó jelentkezőt – ha a felvételi követelményeknek megfelelt – a kisebbség nyelvén és magyarul tanító iskolába (tagozatra, osztályba, csoportba) fel, illetve át kell venni. *[v.ö. Ktv. 66. §. (4) bek.]*

8.4. Amennyiben a tanuló be kíván kapcsolódni a német kisebbségi oktatásba, ill. abból ki szeretne maradni, ehhez szülőjének/gondviselőjének írásbeli nyilatkozata szükséges. *[v.ö. 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 3. § (2) pont]*

8.5. Amennyiben a tanuló olyan közoktatási intézményből kíván a német kisebbségi iskolába átlépni, ahol nem volt német kisebbségi oktatás, független vizsgabizottság előtt különbözeti

vizsgát, ill. osztályozóvizsgát kell tennie. [v.ö. 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 21. § (3) és (4) pont]

8.6. Német kisebbségi közoktatási intézményt német nemzetiséghez nem tartozó tanuló is igénybe vehet abban az esetben, ha az összes a német nemzetiséghez tartozó és a felvételi követelményeknek megfelelt tanuló felvétele után az intézmény még rendelkezik szabad hellyel. [v.ö. Nek. tv. 48. §.(1) bek.]

8.7. Ha a nevelési-oktatási intézmény meghatároz bizonyos felvételi követelményt, ezt időben köteles nyilvánosságra hozni. A felvételi az intézmény pedagógusaiból választott bizottság előtt történik. [v.ö. Ktv. 42. §. (1) és (2) bek.]

8.8. A felvételi kérelmek elbírálásánál a felvételi feltételeknek megfelelő, az adott nemzetiséghez tartozó tanulókat előnyben kell részesíteni. [v.ö. 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 17/A. § (3) és (6) bek.]

9. Alkalmazási feltételek a német kisebbségi nevelésben, oktatásban; vezetői megbízás

9.1. Német kisebbségi nevelési-oktatási intézményben pedagógus munkakörben – az intézmény típusához igazodva – az alkalmazható, aki a *közoktatásról szóló törvény 17. § (1), (3), (8) pontban* meghatározott felsőfokú iskolai (egyetemi vagy főiskolai szintű) végzettséggel és szakképzettséggel, valamint a német nyelv tanítására jogosító tanítói, tanári, nyelvtanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik:

- óvodában kisebbségi óvodapedagógus;
- az iskolai oktatás első-negyedik évfolyamán
  - kisebbségi tanítói, ill.
  - emelt szintű oktatás esetén a német nyelv és irodalom tantárgyhoz a tantárgynak megfelelő tanári;
- az iskolai oktatás ötödik-hatodik évfolyamán
  - nem szakrendszerű oktatásban német kisebbségi tanítói,
  - szakrendszerű oktatásban a német nyelv és irodalom tanári vagy a német nyelvi műveltségi területnek megfelelő képesítést nyújtó német kisebbségi tanítói;
- az iskolai oktatás hetedik-nyolcadik, továbbá a középiskola kivételével kilencedik-tizedik évfolyamán német nyelv és irodalom szakos tanári;
- középiskolában a kilencedik évfolyamtól kezdődően német nyelv és irodalom szakos egyetemi szintű tanári.
- Közismereti- és készség-tantárgyak német nyelven történő tanításához
  - a közoktatásról szóló törvényben előírt megfelelő felsőfokú iskolai végzettség és szakképzettség, továbbá
  - az adott tantárgy német nyelven folyó oktatásához szükséges nyelvi ismeretek alapképzésben vagy a szakirányú továbbképzésben történő elsajátítása szükséges.
- Nem szakrendszerű oktatásban a német nyelvtanár, német nyelv és irodalom tanár akkor taníthat, ha legalább százhusz órás pedagógus továbbképzés vagy szakirányú továbbképzés keretében megszerezte az ehhez szükséges ismereteket.

Magyarázó megjegyzés: Szakrendszerű oktatásról akkor beszélünk, ha az egyes tantárgyakat, műveltségi területeket, tantárgyi modulokat több, az egyes tantárgyak

oktatására jogosító megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus tanítja.

A nem szakrendszerű oktatásban a Nemzeti alaptantervben meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése folyik. [Ktv. 121. § (1) bek. 34 pont]

9.2. Az alkalmazáskor és a vezetői megbízáskor

- a végzettség szintjének megfelelő tanári szakképesítésnek kell elfogadni a képzés szakirányának megfelelő felsőfokú iskolai végzettséget tanúsító oklevéllel igazolt szakképesítést, ha a felsőfokú iskolai tanulmányok keretében el kellett sajátítani a tantárgy oktatásának módszertanát;
- főiskolai szintű végzettségnek és pedagógus szakképzettségnek kell elfogadni a felsőfokú intézményként alapított oktatási intézményben (pl. óvónőképző intézet) szerzett pedagógus szakképzettséget. *[v.ö. Ktv. 127. § (1) bek. a) és b) pont]*

9.3. Az iskolai oktatás ötödik évfolyamától kezdődően a német nyelv és irodalom kivételével a tantárgyak német nyelven történő oktatására pedagógus-munkakört tölthet be az is, aki az előírt felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel, továbbá felsőfokú „C” típusú állami nyelvvizsga bizonyítvánnyal, vagy azzal egyenértékű okirattal rendelkezik. *[Ktv. 128. § (3)bek. b) pont]*

9.4. A német kisebbségi óvodában pedagógus-munkakört tölthet be és vezetői megbízást kaphat az is, aki az előírt óvodapedagógusi szakképesítéssel, továbbá felsőfokú „C” típusú állami nyelvvizsga bizonyítvánnyal, illetve azzal egyenértékű okirattal rendelkezik. *[Ktv. 128. § (3)bek. d) pont]*

9.5. Az átmeneti rendelkezések szerint a 2012/2013. tanítási év végéig az ötödik-hatodik évfolyamon, továbbá emelt szintű oktatás esetén, az első-negyedik évfolyamon, a nem szakrendszerű oktatásban pedagógus-munkakört tölthet be az a tanár, aki 2004. szept. 1-ig, legalább öt év gyakorlatot szerzett 1-4. évfolyamon *[v.ö. Ktv. 128. § (20) bekezdés].*

9.6. Olyan intézményben, ahol az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás kollégiumi nevelés kizárólag német nyelven folyik, vagy a tanulók több mint fele két nyelven – németül és magyarul – tanul, az intézmény vezetőjének az nevezhető ki, aki rendelkezik a *Ktv. 18. § (1) bekezdésében* meghatározott megfelelő felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel, továbbá pedagógus szakvizsgával, valamint a *Ktv.17. §.(3) bekezdésében* előírt kisebbségi, vagy német nyelvű, ill. német nyelven való oktatásra jogosító képesítéssel. Azonos feltételek esetén előnyben kell részesíteni azt, aki a német nemzetiséghez tartozik. *[v.ö. Ktv. 18. § (2)]*

9.7. A német kisebbségi intézmény vezetőjének kinevezéséhez, felmentéséhez az érintett helyi német kisebbségi önkormányzat egyetértése szükséges. A német kisebbségi önkormányzat egyetértését a vezető megbízása és megbízásának megszüntetése előtt kell kikérni. Települési német kisebbségi önkormányzat hiányában az adott kisebbség helyi egyesületeinek véleményét kell kikérni. *[v.ö. Nek. tv. 28. § (2)]*

9.8. Többcélú intézményben, illetve ha a közoktatási intézménynek tagintézménye van és abban a kisebbségi oktatás feltételei teljesülnek, akkor a tagintézmény-vezető megbízáskor és megbízásának megszüntetésekor be kell szerezni a helyi német kisebbségi önkormányzat egyetértését. *[v.ö. Ktv. 102. § (12) bek. e) pont]*

9.9. Az intézményvezetői megbízásra benyújtott pályázat, a pályázattal kapcsolatosan kialakított vélemény és a vélemény kialakításával kapcsolatos szavazás eredménye közérdekből nyilvános adat, amelyet a közoktatási intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni. *[v.ö. Ktv. 55. § (4)]*

9.10. Mint minden gyakorló pedagógus, úgy a német kisebbségi nevelésben, oktatásban működő is hétévenként legalább egy alkalommal továbbképzésben köteles részt venni. *[v.ö. Ktv. 19. §. (8). bek.]*

A hétévenkénti továbbképzés a német kisebbségi nevelési, oktatási intézményekben működő pedagógusok esetében a *pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) korm. rendelet 5. §. (2) bek. bb) pont* alapján a német nyelvterület országaiban is teljesíthető.

9.11. Német kisebbségi közoktatási intézményben működő pedagógusok a feltételek fennállása esetén kisebbségi pótlékban részesülhetnek. A pótlék annak jár, aki német kisebbségi nyelvű óvodában, iskolában állandó jelleggel, kötelező órájának legalább ötven százalékában német kisebbségi anyanyelven nevelő, ill. nevelő és oktató munkát végez. *[v.ö. 138/1992. (X.8.) Korm. r. 15. § (2) bek. f) pont]*

10. A kisebbségi intézményekben folyó nevelés, oktatás többletköltségének a biztosítása

10.1. A német kisebbségi óvodai nevelés, illetve a német kisebbségi oktatás és nevelés többletköltségét – a kisebbségről szóló törvényben meghatározott módon - az állam, illetve a helyi önkormányzat viseli. *[v.ö. Nek.tv. 44. §]*

Alapvetően két támogatási fajtát különböztetünk meg: normatív és a kiegészítő támogatást.

10.2. A normatív (a köznyelvben „fejkvótának nevezett) támogatás mértéke a mindenkori éves költségvetésről szóló törvényben kerül meghatározásra. A támogatás naptári évre szól. 2009/2010-es tanévben a támogatás az óvodában és a nyelvoktató általános iskolában 43 ezer Ft/fő, a kétnyelvű iskolában 68 ezer/fő. *[v.ö. 2008. évi CII. törvény a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről 3. sz. melléklet 16/3-4. pont]*

10.3. A kiegészítő támogatást a mindenkori költségvetési törvény ill. évente miniszteri rendelet szabályozza, a helyi önkormányzatok és velük azonos feltételek mellett a nem állami intézményfenntartók az alábbi feladatokra igényelhetik:

- kisebbségi óvodák és iskolák fenntartásához,
- tankönyvek beszerzéséhez,
- pedagógiai-szakmai szolgáltatások igénybevételéhez.
- anyaországi kapcsolattartás feladataihoz.

11. A német nyelvű oktatás tankönyvei

11.1. Az állam biztosítja a kisebbségi oktatáshoz a tankönyvek megjelentetését, a taneszközök előállítását. *[v.ö. Nek. tv. 50. § (1)]*

11.2. A német kisebbségi oktatás számára szükséges tankönyvek előállítása, az iskolák német nyelvű taneszközökkel történő ellátása érdekében az Oktatási és Kulturális Minisztérium nyilvános pályázatot ír ki. *[v.ö. 2001. évi XXXVII. tv. a tankönyvpiac rendjéről 3. § (3) bek. a-c) pont]*

11.3. Amennyiben egy adott német nyelvű tantárgynál a tankönyvellátás nem megoldott, a hiányzó könyveket az Oktatási Minisztérium az MNOÖ által összeállított lista alapján külföldről (a német nyelvterületről) pótolja. [v.ö. 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről 24. § (2)-(3) bek.]

14. A nevelési-oktatási intézmények névhasználatáról; címtábla, bélyegzők, nyomtatványok, bizonyítványok nyelve

14.1. Ha az intézményben a nevelés, illetőleg oktatás - részben vagy egészben – német nyelven folyik, az intézmény vagy az intézményegység nevét két nyelven, magyarul és német nyelven kell meghatározni. [v.ö. 31/2005. (XII. 22.) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények névhasználatáról 2. § (7)]

14.2. Német kisebbségi nevelést-oktatást biztosító intézmény a magyarországi németek körében ismert személy nevét is felveheti. [v.ö. 31/2005. (XII. 22.) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények névhasználatáról 3. § (4)]

14.3. Az intézmény a címtábláján, a nyomtatványain és a körbélyegzőin az alapító okiratában meghatározott hivatalos nevét használja. A címtáblán és a körbélyegzőn az intézmény székhelyének a német neve is feltüntethető, amennyiben a településnek van ilyen neve. [v.ö. 31/2005. (XII. 22.) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények névhasználatáról 4. § (1)-(2)]

14.4. Az iskola által kötelezően használt nyomtatványokat, benne a kisebbségi bizonyítványkönyvet valamint a kisebbségi törzslapot (volt anyakönyv) a nevelési-oktatási intézmények rendjéről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet határozza meg. Csak olyan bizonyítvány-nyomtatvány alkalmazható, amelyet az Oktatási Minisztérium jóváhagyott. [v.ö. Ktv. 72. § (2)]

14.5. A német kisebbségi iskola kritériumainak megfelelő intézményekben az érettségi és az év végi bizonyítványok kiállítása - a hagyományos nyelvoktató forma kivételével - két nyelven, németül és magyarul történik. [v.ö. Ktv. 72. § (1)]

15. A kisebbségi nevelő, oktató intézmény szakmai ellenőrzése

15.1. Német kisebbségi feladatot ellátó közoktatási intézményben szakmai ellenőrzést országos szakértői névjegyzékben szereplő és német nyelvet beszélő szakértő vezethet, vagy ha nincs ilyen szakértő, a vizsgálatot német nyelvet beszélő pedagógus bevonásával kell végezni. [v.ö. Ktv. 107. § (2) bek.]

15.2. A szakmai ellenőrzésről értesíteni kell az országos kisebbségi önkormányzatot, amelyik képviselőjével - akkor is, ha az nem szerepel az Országos szakértői névjegyzékben - részt vehet a szakmai ellenőrzésben. [v.ö. Ktv. 107. § (3) bek.]

15.3. Szakmai ellenőrzést – a költségek biztosítása mellett - az országos ill. a települési német kisebbségi önkormányzat is indíthat. [v.ö. Ktv. 107. § (8) bek.]

15.4. Amennyiben az ellenőrzést nem német kisebbségi önkormányzat indítja, de az német kisebbségi feladatot ellátó közoktatási intézményben folyik, a szakmai ellenőrzés

megállapításait meg kell küldeni az érdekelt helyi német kisebbségi önkormányzatnak, valamint az országos német kisebbségi önkormányzatnak. [v.ö. Ktv. 107. § (4) bek.]

Jogsabályok és rövidítésük a szövegben

- ❖ 1993. évi LXXVII. Törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól (*Nek.tv.*)
- ❖ 1993. évi LXXIX. Törvény a közoktatásról (*Ktv.*)
- ❖ 1. számú melléklet a 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelethez; Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve (*Óvodai irányelv*)
- ❖ 2. számú melléklet a 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelethez; Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve (*Kisebbségi iskolai oktatás irányelve*)
- ❖ 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- ❖ 2001. évi XXXVII. Törvény a tankönyvpiac rendjéről
- ❖ 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- ❖ 243/2003. Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- ❖ 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet a közalkalmazottakról szóló 1992. évi. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- ❖ 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- ❖ 2008. évi CII. Törvény a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről
- ❖ 31/2005. (XII. 22.) OM rendelet a nevelési-oktatási intézmények névhasználatáról
- ❖ MNOÖ 27/2005 (21.05.) sz. közgyűlési határozat